

KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Autor práce: Štěpán Kunštýř

Název práce: *Lidské tělo jako kulturní konstrukt*

Vedoucí práce: PhDr. Václav Soukup, CSc.

Oponent práce: PhDr. Martin Soukup, Ph.D

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

TÉMA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Předmětem diplomové práce Štěpána Kunštýře je teoretická analýza fenoménu lidského těla jako specifického kulturní konstrukce. Cílem práce je provést interpretativně koncipovanou analýzu toho, jak se lidské tělo v různých kulturních a historických souvislostech proměňuje ve specifickou vrstvu symbolů a významů, které lze číst jako svébytný sémiotický text. Autor usiluje z perspektivy postmoderní filozofie a symbolické antropologie postihnout různé diskursivní postoje k chápání lidského těla a fyzické tělesnosti. Jak sám výstižně konstatuje v úvodu své práce: „Symbolické reprezentace těla generují dynamické kulturní významy, strukturují komplexní sociální vztahy a artikuluji technologie moci.“ V tomto smyslu je možné tuto práci označit za příspěvek k aktuální problematice antropologie těla.

KONCEPCE A STRUKTURA PRÁCE

Práci tvoří dvě vzájemně komplementární části. První část diplomové práce, která je věnovaná dualismu těla a duše jako dominantnímu paradigmatu západní kultury, se zabývá konceptualizací lidského těla prostřednictvím komplementárních opozic „tělesného a netělesného“. Diplomant systematicky a přehledně analyzoval dané téma v období starověku (Platón, Aristoteles), středověku (genderový aspekt dualismu, koncepce hurmoralismu), novověku (Descartes) a moderny (postkarteziánské teorie, psychoanalýza, fenomenologie,

postmoderna). Zvláštní pozornost autor věnoval také mezikulturní komparaci západního dualismu s holismem Východu. Po tomto rozsáhlém, ale nezbytném historickém exkurzu autor ve druhé části své práce obrátil pozornost k problematice antropologie těla. Výchozím teoretickým rámcem jeho analýzy je kulturně konstruktivistický přístup, jímž označuje v intencích Shillinga „ty antropologické pohledy, podle nichž kultura lidské tělo určitým způsobem tvaruje, ohraničuje nebo dokonce vytváří“. V návaznosti na již provedené rozборы západní tradice dualistického chápání člověka, diplomant z perspektivy kulturního konstruktivismu věnuje pozornost symbolickým, kontextuálním a diskursivním aspektům lidské tělesnosti. Jádrem jeho analýzy jsou jak přístupy rozvíjené na půdě sociologie a etnologie (Durkhem, Hertz, Granet, Mauss), tak antropologická teorie, kterou v rámci symbolické antropologie rozpracovala britská antropoložka Mary Douglasová. Logické vyústění celé práce představuje závěrečné zamyšlení nad tělesnou symbolikou v sakrální imaginaci Západu a lidským tělem jako kulturní metaforou. Přestože diplomant zdaleka nevyčerpal všechny aspekty zkoumané problematiky, koncepce práce i zkoumané problémové okruhy mu umožnily prokázat ústřední hypotézu celé práce, totiž skutečnost, že lidské tělo nelze redukovat na jeho fyzickou dimenzi, neboť je také symbolickou kulturní konstrukcí.

HODNOCENÍ PRÁCE:

1 = nejlepší. 5 = nejhorší

1. Formulace cílů práce	1	2	3	4	5
2. Volba vhodné metodiky	1	2	3	4	5
3. Splnění cílů práce	1	2	3	4	5
4. Odborný přínos práce	1	2	3	4	5
5. Originalita práce	1	2	3	4	5
6. Struktura práce	1	2	3	4	5
7. Práce s daty a informacemi	1	2	3	4	5
8. Postup řešení je logický	1	2	3	4	5
9. Klíčová slova vystihují obsah	1	2	3	4	5
10. Členění textu do odstavců a kapitol	1	2	3	4	5
11. Práce s odbornou literaturou	1	2	3	4	5
12. Srozumitelnost textu (úroveň jazykového zpracování)	1	2	3	4	5
13. Přesnost formulací	1	2	3	4	5
14. Práce s odborným jazykem	1	2	3	4	5

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

V průběhu obhajoby cítím jako užitečné, aby diplomant seznámil komisi se závěry, k nimž dospěl ve své diplomové práci v následujících oblastech:

1. Jak dalece ovlivňuje postmoderní myšlení interpretaci lidského těla jako kulturní konstrukce
2. Jakou hrají roli v západní kultuře média jako nástroj tvorby kulturních významů, které dnes lidé svému tělu přisuzují.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Obecně je možné konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Autor dobře formuloval cíl své práce a podřídil mu celkovou koncepci i metodiku zpracování jednotlivých tématických okruhů. Odborný přínos práce je možné vidět v diplomantově snaze analyzovat fenomén lidského těla v konkrétním kulturním kontextu jako součást širšího vědeckého diskurzu. Autor prokázal dostatečnou odbornou kompetenci ve zkoumané problematice. Práce je napsaná srozumitelným jazykem a využívá kulturologicky relevantní odbornou terminologii. Vzhledem k závažnosti zkoumané problematiky a odpovídající kvalitě zpracování tématu doporučuji tuto práci k obhajobě .

V Praze 1.2.2012

PhDr. Václav Soukup, CSc.